

Oponentský posudek na diplomovou práci Barbory Potůčkové

Britská bezpečnostní politika: mezi USA a Evropou, 1998-2003

Barbora Potůčková si pro svou diplomovou práci vybrala zajímavé a v českém prostředí dosud adekvátně nezpracované téma: vývoj bezpečnostní politiky Velké Británie v období let 1998-2003. Časové vymezení práce je logické a tvoří svým způsobem uzavřenou kapitolu, začínající na konci roku 1998, kdy se na summitech v Pörtschachu a Saint-Malo britský premiér Tony Blair ujímá iniciativy vedoucí k položení základů Evropské bezpečnostní a obranné politiky, a končící vojenskou operací vedoucí ke svržení iráckého režimu Saddáma Husajna a jejími bezprostředními dopady. Klíčový mezník uvnitř tohoto období, který výrazně proměnil kontext i obsah debat o bezpečnostní politice, pak představují teroristické útoky na americká města z 11. září 2001.

Vzhledem k ustrojení britského politického systému je těžištěm analýzy osobnost a politika tehdejšího labouristického premiéra Tonyho Blaira – cílem práce tak vedle sledování úspěšnosti (či spíš relativní neúspěšnosti, jak autorka správně uzavírá) britské strategie udržování politického a bezpečnostního „mostu“ mezi Evropou a Spojenými státy je, jak autorka uvádí na s. 15, „vhled do Blairova strategického uvažování“. Obraz, který práce sl. Potůčkové předkládá, je v souladu s interpretací většiny především britských pozorovatelů a považuji jej za věrohodný a konzistentní. Předkládaná práce tak podle mého názoru přispívá k lepšímu porozumění zdrojům a vývoji britské bezpečnostní politiky nejen na přelomu minulého a toho desetiletí, navíc v bibliografii shromáždí uctyhodné množství primárních i sekundárních zdrojů.

Struktura práce je logická funkční, byť především nejrozsáhlejší kapitoly (10-20 stran) mohly být dále členěny. Úvod je zpracován přehledně a vedle vymezení tématu (k němuž autorka přistupuje možná zbytečně zešíroka), cílů a struktury práce obsahuje i pojmoslovnou a metodologickou poznámku a příkladný rozbor literatury. Vlastní stať je členěna do dvou celků: kapitoly 2 a 3 jsou východiskem k následné analýze a obsahují jednak stručný historický exkurs, jednak uvedení do reálií britské bezpečnostní politiky ve sledovaném období – do jejího institucionálního a materiálního rámce, politického kontextu (osobnost Tonyho Blaira a New Labour) a základních strategických dokumentů. Těžištěm práce je vlastní analýza v kapitole 4. Ta je členěna do tří částí, z nich každá se zabývá souvislostmi jednoho z výše zmiňovaných mezníků – Saint-Malo, 11. září a britského zapojení do války v Iráku. Závěr práce je přesným shrnutím analyzované problematiky, vnitřní struktura této části práce je však podle mého názoru zbytečně komplikovaná (zvláště dělení na podkapitoly 5.1 a 5.2) a především poslední podkapitola (výhled do budoucna) by mohla být stručnější; vzhledem k tomu, že práce se zaměřuje na zřetelně vymezené období 1998-2003, působí závěrečný skok do neaktuálnějšího dění spíš nadbytečně.

Po formální a jazykové stránce je práce zpracována na velmi dobré úrovni, moje jediné připomínky směřují k autorčinu kolísání mezi vypravěčským „já“ a „my“ a občasnému vystoupení z akademického stylu („není dobrá zpráva pro všechny, kterým leží na srdci evropská bezpečnost“ na s. 9; „dopust' se nyní zhodnocení této snahy“ na s. 72..).

Na několika místech mám připomínky (nikoli však zásadnějšího rázu) k autorčiným formulacím či meritorní stránce věci:

- autorka až na několik zběžných zmínek téměř zcela pomíjí postoje konzervativní opozice; domnívám se, že to je škoda už proto, že v konfrontaci s nimi by zřetelněji vynikl ústřední význam Tonyho Blaira a jeho nejbližších spolupracovníků při tvorbě britské bezpečnostní politiky ve sledovaném období
- s. 8: formulace „v některých případech je mezinárodní spolupráce Spojeným státům zřetelně na obtíž“ je v souvislosti s operací *Trvalá svoboda* přinejmenším zavádějící
- s. 22: výrok „Británii neopouštěly ani tradiční globální ambice“ z předchozí analýzy nikterak nevyplývá
- s. 23: do výčtu institucí by lépe zapadalo ministerstvo financí (Treasury)
- s. 26: autorka hovoří o „snížení počtu na zhruba 119 000“; vzhledem k tomu, že k roku 2006 byl celkový stav aktivních ozbrojených sil Spojeného království 196 000, zajímalo by mne, čeho (koho) přesně se uvedený údaj týká
- s. 28: co konkrétně znamená „přestřelil“ a „vedl na pravou míru“, tj. v čem „uvedení na pravou míru: spočívalo?
- s. 52: v jakém smyslu zde autorka používá termín *diskurz*?
- s. 52: podle mého názoru autorka chybně interpretuje termín *discrimination* – v tomto kontextu nešlo primárně o neevropské členy NATO, ale o šestici evropských členů, kteří v té době nebyli členy NATO (a z nich především Turecko)

Viděno s odstupem několika let, představovala irácká krize v roce 2003 ve vývoji britské bezpečnostní politiky přelomový bod, anebo se dá spíše hovořit o její kontinuitě?

Bez ohledu na výše uvedené připomínky považuji diplomovou práci Barbory Potůčkové za zdařilou, čtivou, přínosnou a velmi dobře podloženou, a **doporučuji** ji proto k obhajobě. Navrhuji, aby při zdárném průběhu obhajoby byla hodnocena stupněm **v ý b o r n ě**.

V Praze dne 14. června 2007

Mgr. Jan Váška
Katedra západoevropských studií
Institut mezinárodních studií FSV UK
jan.vaska@centrum.cz